

POLSKA ZACHODNIA.

Dziś 8 stron

Dziś 8 stron

Dziennik poświęcony sprawom narodowym i społecznym na Kresach Zachodnich.

Telefon 16-98.
Telefon redakcji nocnej 4-26.
Konto P. K. O. 303551.

Redakcja i Administracja: Katowice, ul. Jagiellońska 5.

Redaktor naczelny: Edward Rumun.

Abonament miesięczny: przez pocztę oraz w Administracji 2 zł 50 gr., z doręczeniem do domu przez pocztę, 3.

Minister Stresemann o „krzyżowej drodze” handlowych rokowań polsko-niemieckich.

Berlin, 31. I. (Pat.) Na wczorajszym posiedzeniu Reichstagu Min. Spraw Zagr. Stresemann wygłosił całogodzinne ekspozycje o polityce zagranicznej Niemiec, w którym m. in. oświadczył w sprawie traktatu z Polską co następuje: Powołacie panowie, że w związku z moimi wywodami, dotyczącymi rokowań z premierem litewskim wspomnę pokrótce o stosunkach naszych z Polską. Jeśli zgodne z prawdą było, że niektóre dzienniki polskie ujawniły zderzenie i nieufność w stosunku do rokowań, które toczyły się tu w Berlinie, to byłoby to zupełnie niezasadne. Podobnie, jak Niemcy w rokowaniach genewskich ze swej strony czynili wszystko, co mogło oddziaływać na usmęczenie i sprzyjanie w stosunkach polsko-litewskich, podobnie też — jest samo przez się zrozumiałe — witała one rokowania berlińskie, które doszły do skutku z inicjatywą premiera litewskiego i chcą wyzyskać te rokowania w tym sensie dla załatwienia ważnych kwestyj niemiecko-litewskich. Od przeszło dwu lat podejmowane są próby osiągnięcia porozumienia gospodarczego z Polską przez zawarcie traktatu, który często był przedmiotem dyskusji w tej izbie. Po zakończeniu przerwy w rokowaniach traktatowych na skutek rozmów osobistych w Genewie, udało się po rozmowach polskiego Ministra Spraw Zagr. w Warszawie, przeprowadzonych z tymczasowym Rauscherem, zawrzeć umowy tymczasowej, określającej sposób prowadzenia rokowań o traktat handlowy, przyczem umówione zostało, iż w rokowaniach przedewszystkiem wyjaśnione mają być

kwestie osiedleńcze, następnie zaś stosunki gospodarcze. W listopadzie ub. r. doszło do tego wyjaśnienia w sprawie przyszłej umowy osiedleńczej. W międzyczasie wznowione zostały rokowania, których zakres i rozmiar ustalony został w protokole, spisany w wyniku roz-

mów berlińskich pomiędzy mną a p. Jackowskim. W protokole tym zawarte są rozmiary koncesyj niem. w dziedzinie gospodarczej. Specjalnie przytem uwzględniono trudności, jakie pokonywać musi obediście rolnictwo niemieckie, a zwłaszcza rolnictwo Prus Wschodnich. Umowa, za-

warta pomiędzy delegatem polskim i mną, spotkała się z jedynomyślną aprobatą całego gabinetu i dlatego muszę odrzucić kategorię politycznej zarzuty, postawione przez przewodniczącego Landsbundu. Równocześnie muszę wyrazić ubolewanie z powodu oświadczenia, zawartego w rezolucji Landsbundu, iż nie pozwolą ona na to, aby traktat handlowy z Polską wogóle doszedł do skutku. (Ożywienie na sali.) Traktat handlowy nie jest podarunkiem, który jedno państwo składa drugiemu. Nie znajdujemy się w tak szczęśliwym położeniu, któreby pozwoliło nam ograniczyć się do systemu samowystarczalności gospodarczej. Przemysł niem. zainteresowany jest w wysokim stopniu w tem, aby w następstwie przewlekłej wojny celnej nie tracił rynku polskiego, który zawsze był odbiorcą towarów niemieckich. Takie samo zainteresowanie istnieje w Polsce w odniesieniu do rynków niemieckich. Jeśli dziś w miejsce wielkiego traktatu handlowego poprzestaliśmy obecnie na zawarciu małego traktatu handlowego, to czynimy to z tego powodu, ponieważ oceniamy obecną sytuację w rolnictwie. Wszyscy członkowie gabinetu są co do tego zgodni. Oświadczenia, składane tu przez poszczególnie organizacje Landsbundu, nie mogą zmienić tego faktu. Uważam jednak za konieczne, oświadczyć, że zasady, dotyczące prawa osiedleńczego, co do którego doszło do tymczasowego porozumienia, nie powinny być naturalnie kwestionowane przez poszczególne postanowienia ustaw polskich. Następnie minister przeszedł do omówienia stosunków francusko-niemieckich.

Traktat arbitrażowy i tajna umowa między Niemcami i Litwą?

Pożyczka niemiecka dla Kowna?

Berlin, 31. I. (Tel. wł.) Pomiędzy Waldemarasem a Stresemannem doszło do porozumienia co do zasadniczych podstaw traktatu handlowego. Rokowania gospodarcze pomiędzy Litwą a Niemcami, t. j. pomiędzy rzeczoznawcami obu stron mają się rozpocząć w najbliższych 14 dniach. Równocześnie donoszą z kół politycznych, że zawarta została tajna konwencja, dotycząca stanowiska Litwy, wobec Polski w myśl życzeń niemieckich, wzmianka za udzielenie pożyczki niemieckiej i przyznanie popierania Litwy przez Niemców.

Traktat litewsko-niemiecki na wstępie podkreśla przyjaźne stosunki, łączące sąsiednie narody. Następnie w kilku paragrafach zawiera twierdzenie, że wszelkie spory pomiędzy stronami mają

być rozstrzygane przy pomocy środków pokojowych i to sądu rozjemczego, złożonego z delegatów obu stron oraz neutralnego superarbitra.

Konwencja zawiera dwa zastrzeżenia: jedno, że spory polityczne z podarbitrażu mają być wyte, a drugie, że traktat uzyskuje prawomocność dopiero po przyjęciu przez obustronne parlamenty. Sądowi rozjemczemu podlegają na podstawie traktatu litewsko-niemieckiego tylko spory natury prawnej.

Ryga, 31. I. „Siewodnia” donosi z Kowna, że w prasie kowieńskiej krąży pogłoska o rokowaniach Litwy z Niemcami, co do pożyczki w wysokości 150 000 000 marek niemieckich.

Napad na pacyfistę Karola Mertensa

Sprawcy — Hitlerowcy nie wykryli.

Berlin, 31. I. (ATE.) Znany pacyfista Karol Mertens, który jako świadek zeznał w Lipsku w procesie Schrecka, został onegdaj przed swym odjazdem do Genewy na stacji głównej w Lipsku napadnięty, prawdopodobnie przez członków partii narodowo-socjalnej. Mertens po złożeniu swych zeznań, udał się na stację, gdzie w głównej hali został napadnięty z tyłu i zwałony z nóg. Wszystkie jego akty mu odebrano i rozrzucano po całej stacji, tak, że tylko z największą trudnością można je było zebrać. Policjanci, którzy się wkrótce potem pojawili, nie zdołali odkryć spraw-

ców, którzy się ukryli w tłumie podróżnych. Mertens prosił władze policyjne o ochronę swej osoby aż do granicy niemieckiej. Wypadek ten jest tem poważniejszy, iż najwyższy sąd Rzeszy dał Mertensowi, który się znajduje sam pod zarzutem zdrady kraju, tak zwany „list żelazny”, celem zapewnienia ochrony jego osoby. „Welt am Montag”, donosząc o tym wypadku, zarzuca prokuratorowi Rzeszy niedbalstwo, ponieważ prokurator mógłby wpłynąć na policję, aby ta udzieliła Mertensowi niezbędnej ochrony.

Militaryzm Stanów Zjednoczonych.

Londyn, 31. I. (AW.) Jak oświadcza szef marynarki amerykańskiej nowobudowane krążowniki w liczbie 25 wyposażone będą w działa 8 calowe. Załoga wynosić będzie 20 000 żołnierzy i 825 ofi-

ców. Koszt budowy jednego krążownika stanowić ma 140 milj. zł. Nowe krążowniki będą posiadały największą z osiągniętych dotychczas szybkości.

Rozruchy w Moskwie?

Ryga, 31. I. (ATE.) Łotewska agencja telegraficzna donosi z Moskwy o bliższym nadużyciu właściciela lombardu i jego urzędników. Straty wynoszą od 5 do 6 milionów marek. Dziennik zapowiada szereg aresztowań w związku z tą sprawą

żej nieokreślonych rozruchach w stolicy Z. S. S. R. Niepodobna otrzymać bliższych wiadomości. Tyle tylko zdolano stwierdzić i to w formie pogłoski, że wojska G. P. U. wyszły na ulicę i musiały strzelać do tłumu. Dotąd nie otrzymano bliższych szczegółów o wydarzeniach w Moskwie.

Z Głównej Rady Naprawy Ustroju Rolnego.

Warszawa, 31. I. (PAT.) Wczoraj o godz. 10 rano rozpoczęło się pod przewodnictwem p. ministra reform rolnych prof. dr. Staniewicza posiedzenie inauguracyjne Głównej Rady Naprawy Ustroju Rolnego. Przy stole prezydyjnym zasiadli podsekretarz stanu P. Radwan, dyrektor inż. K. Kasiński, prezes Rady Nadzorczej Państw. Banku Rolnego Ludkiewicz, wiceprezes Głównej Komisji Ziemskiej E. Żelechowski i dyrektor naczelny Państwowego Banku Rolnego W. Staniszewski. Posiedzenie zajął p. minister Staniewicz, witał zgromadzonych i przedstawiając ogólny zarys prac nad przebudową ustroju rolnego, oraz zadań Rady. Następnie naczelnik Woliński zreferował szczegółowo sprawę stosunków agrarnych w Polsce, poczem rozwinęła się dyskusja. Dyrektor Kasiński wygłosił obszerny referat o działalności Urzędów Ziemskich. Dalszy ciąg porządku obrad obejmuje referat dyr. Kasińskiego o planie prac Urzędów Ziemskich na r. 1928 i dyskusję, poczem zabierze głos p. min. Staniewicz, przedstawiając program prac na najbliższy czas.

Skandaliczny krach w Niemczech.

Berlin, 31. I. (Pat.) Wielki lombard i dom składowy przy Alei Uffing den Linden zbankrutował. Właściciel tego Bergmann oraz siedmiu urzędników lombardu zostało aresztowanych. Bankructwo to rozrasta się do rozmiarów wielkiego skandalu. „Der Montag” stwierdza, że około 1000 osób zostało poszkodowanych skut-

Jaworzno za Rządem Marszałka Piłsudskiego.

Jaworzno, 31. I. (PAT.) Odbyło się tu przy udziale przeszło 200 osób zebranie w sprawie rkonstituowania lokalnego komitetu Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem. Do komitetu wyborczego tego bloku przystąpiły następujące stowarzyszenia i ugrupowania: Związek Nauczycieli Szkół Powszechnych, urzędnicy skarbowi, kolejni, powiatowi. Zw. Legionistów, robotnicy fabryki „Azot”, Związek Powstańców, stowarzyszenia: przemysłowców, masarzy i rzeźników, stowarzyszenie kupców, zjednoczonych rekordzielników, szynkarzy, urzędników prywatnych itd. Po ukonstytuowaniu się komitetu wygłoszono szereg przemówień. Zebranie zakończyło się owacją na cześć Marszałka Piłsudskiego.

Z Rady Wojewódzkiej.

Rada Wojewódzka na dzisiejszym posiedzeniu uchwaliła projekt ustawy skarbowej na rok 1929 a następnie zamianowała Stanisława Rybickiego, sekretarza związku zawodowego, członkiem Komisarzynie Rady Miejskiej w Katowicach, rozdzieliła subwencje pomiędzy śląskie szpitale w łącznej sumie 15 000 zł., dała zatwierdziła uchwałę gminy Czechowice na zaakceptowanie pożyczki 70 000 zł. z Banku Gospodarstwa Krajowego na cele inwestycyjne. Wreszcie zatwierdziła kilka spraw komunalnych.

Dozorca Trockiego.

Moskwa, 31. I. (AW.) Lew Trocki przybył już na miejsce zesłania do Wiernego. Kontrolerem czynności urzędowych Trockiego jest specjalnie delegowany b. urzędnik komisariatu ludowego.

Prace rządu Marsz. Józefa Piłsudskiego w świetle cyfr.

Zamiast pustych obietnic — obraz dokonanych prac. Rozwój rolnictwa w Polsce.

Jednym z największych błędów dawnych rządów było zupełne niemal lekceważenie potrzeb rolnictwa. Było to tem dźwięczniejsze, że przeciętne stronnictwa chłopskie w Sejmach były bardzo silne, a niejednokrotnie ich przedstawiciele zasiadali w rządach.

Rozwój rolnictwa leży również w interesie ludności, zajętej w przemyśle i handlu. Ludność wiejska bowiem stanowi w Polsce prawie dwie trzecie ogółu ludności. Jeżeli chłop jest bogaty, może więcej kupować produktów przemysłowych, a temsamem przemysł i handel może się lepiej rozwijać. Jedną z przyczyn słabego rozwoju przemysłu za dawnych rządów było właśnie upośledzenie warstw chłopskich, które nie mogły w dużej mierze kupować towarów przemysłowych.

Rząd Marszałka Piłsudskiego zrozumiał, że między interesem przemysłu i rolnictwa istnieje wspólność interesów. Dlatego przy odbudowie życia gospodarczego zwrócił baczną uwagę na potrzeby rolnictwa i dokładał wszelkich starań, aby uwzględnić wszelkie słuszne żądania rolników. Wytwórczość rolna w Polsce przedstawiała się bowiem nieomyślnie. Stan kultury rolnej był u nas zwłaszcza w ziemiach wschodnich, bardzo niski. I dowodem tego jest fakt, że Niemcy z obszaru, zajętego przez rolnictwo, wick-szego tylko o 25% od obszaru polskiego, produkowali dwa razy tyle niż Polska. Działo się to dlatego, że Niemcy używają więcej nawozów sztucznych.

Dlatego rząd obecnie podjął starania około wzmocnienia produkcji i używania nawozów sztucznych w Polsce. Używanie nawozów sztucznych w Polsce wzrosło w ostatnich czasach. Gdy w roku 1925 zużyte nawozów sztucznych wynosiło 512 tysięcy ton, w 1927 roku

611 tysięcy ton. Równocześnie wzrosła w Polsce produkcja tanich nawozów sztucznych. W pierwszym rokule wy-sunęła się tutaj fabryka w Biorzowie, gdzie produkcja azotniaku wzrosła z 40 tysięcy ton na blisko 200 tysięcy. Dla powiększenia produkcji przystąpił rząd do budowy nowej wielkiej fabryki pod Tarnowem, która została nazwana „Nowym Chorzowem”. Wzmogła się też produkcja soli potasowej i superfosfatów w Małopolsce.

Rząd zwrócił również uwagę na powiększenie obszaru zasianego, który w przebiegu lednego roku wzrósł o 206 tysięcy hektarów.

Reforma rolna.

Omawiając sprawy rolnictwa nie można pominąć reformy rolnej. W tym kierunku ma rząd za sobą bardzo poważne wyniki. Postępy parcelacji za poprzednich rządów przedstawiają się następująco: W roku 1919 rozparcelowano 9.074 hektarów, 1920 r. — 46.841 hektarów, 1921 r. — 184.883 hektarów, 1922 r. — 199.100 hektarów, 1923 r. — 153.791 hektarów, 1924 r. — 109.630 hektarów, 1925 r. — 107.908 hektarów. Postępy zaś parcelacji za rządów Marszałka Piłsudskiego przedstawiają się następująco: w roku 1926 rozparcelowano 208.467 hektarów, w trzech kwartałach zaś roku 1927

(bez Wołynia i bez parcelacji, dokonywanej przez Bank Rolny, odnośnie do których brak dokładnych cyfr), rozparcelowano z górą 150 tysięcy hektarów. To znaczy, że rozparcelowano więcej ziemi, aniżeli przewidziewała ustawa z grudnia 1925 r., która przewidywała jedynie parcelacje najwyżej 200 tysięcy hektarów rocznie.

W związku z przeprowadzeniem reformy rolnej prowadził rząd w przyspieszonym tempie prace nad komasacją (uczaleniem) gruntów. Gdy w roku 1924 skomasowano 32.337 hektarów a 1925 r. — 68.118 hektarów, to w r. 1926 skomasowano 146.524 hektarów, a w trzech kwartałach r. 1927 — 128.061 hektarów. To znaczy, że w jednym roku rządów Marsz. Piłsudskiego scalono tyle, ile w pięciu latach poprzednich razem.

Podobnie w szybkim tempie postępuje na terenie Kresów Wschodnich i Kongresówki likwidacja służebności tak zw. serwitutów. Likwidacja ta za obecnych rządów wynosiła więcej, aniżeli wszystko to, co zrobiono od początku powstania Polski.

Gdy dodamy, że prace, wymagane przez ustawę o reformie rolnej, zaczął wykonywać właściwie dopiero obecny Minister Reform Rolnych Staniewicz, który wydał rozporządzenie wykonawcze do ustawy, opracował już 10 rozporządzeń, wymaganych w ustawie, a opracowuje pozostałe 7, to otrzymamy obraz zupełnie inny od tego, który istniał za dawnych rządów.

Sprawom rolnictwa poświęcimy w najbliższym czasie dalsze artykuły ze szczególnym uwzględnieniem rolnictwa na Śląsku. Tutaj należy podkreślić, że dopiero rząd Marsz. Piłsudskiego rozłożył opiekę nad rolnictwem śląskiem i poczynił realne kroki w kierunku urzeczywistnienia reformy rolnej na Śląsku.



Piątek, dnia 27 stycznia 1928 r. zmarł nagle

ś. p. Feliks Marjan Bischof

pilot rezerwy lat 32

Zmarł był niestrudzonym współpracownikiem Klubu i Ich pisma „Pilot”. Z Jego zgonem tracimy dobrego pracownika. Cześć Jego pamięci!

Klub Pilotów Woj. Śląsk.

Pogrzeb odbędzie się dzisiaj o godzinie 3 1/2, ze szpitala miejskiego.

Robota przeciw traktatowi handlowemu z Polską

Przemysłowcy, nacjonalści i socjaliści — przeciw kontyngentowi węgla śl.

Bytom, 31. 1. Niemiecka prasa na Górnym Śląsku oraz niemieckie sfery gospodarcze biją na alarm z powodu rzekomego przyznania Polsce kontyngentu przywozowego węgla w wysokości 350 tysięcy ton. Cała znana reżyseria niemiecka została wprowadzona w ruch. Do społeczonej znowu akcji protestacyjnej przyłączają się nawet, badące za porozumieniem z Polską, sfery socjalistyczne niemieckiego Śląska. Wyrazem tych manewrów niemieckich jest: udział w rokowaniach przemysłowych w Warszawie generalnego dyrektora Związku Górniczo-Hutniczego w Gliwicach Stählera, który jest jednym z najbardziej nieprzejdanych rzeczników przemysłu niemieckiego oraz akcja związku okręgowego górników, który posłada przedstawicieli wśród organizacji centralnych w Berlinie, wreszcie kroki, podjęte przez izbe handlową w Opolu zarówno w Min. Spraw Zagr., jak i w Min. Przem. i Handlu.

Agitatorzy niemieccy na Śląsku Górnym starają się ciągle jeszcze wzmocnić w robotnika śląskiego korzyści, jakie spływa na niego, skoro z Niemcami będzie trzymał. Nawet dla celów agitacyjnych zatrudniają Niemcy robotników śląskich z miejscowości pogranicznych w kopalniach po tamtej stronie.

Ale cała ohyda i kłam tej agitacji wychodzą na jaw, skoro w gre wchodzi przyznanie kontyngentu dla węgla śląskiego. Wtedy cała niemieczyna staje zgodnie przeciw interesom robotnika śląskiego.

Lotnik pożarty przez rekiny.

Londyn, 31. 1. (Tel. wł.) W pobliżu Sydney w Australii, znany lotnik marynarki australijskiej, por. Hanco Quiller, usiłował wyłowić przy pomocy snadochronu. Został jednak porwany przez wicher i poniesiony ze snadochronem na morze, gdzie wyłowował niedaleko wybrzeża. Nim łódź ratunkowa zdołała go wydobyc, pożarty lotnika rekiny.

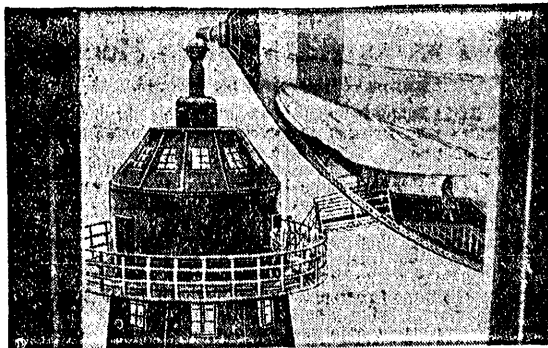
O tem niech robotnik śląski pamięta, a zwłaszcza dziś, kiedy sfera agitatorów niemieckich stara go się nakłonić do głosowania na listy niemieckie.

Znakomite wyniki działalności P. K. O. za rok ubiegły.

Warszawa, 31. 1. (Tel. wł.) Wczoraj w pośrodku wiceprezes P. K. O. p. Miszczyński przedstawił na konferencji prasowej przedstawicielom codziennych pism wyniki działalności P. K. O. za rok 1927. Na czoło wysuwa

się fakt, iż zysk w roku ubiegłym osiągnął sumę 2 miliony 350 tysięcy, pozatem z realizacji papierów wartościowych osiągnięto sumę 6 milionów 879 tysięcy złotych. Znamiennym i niesłychanie dodatnim objawem jest wielki wzrost oszczędności. Liczba kont oszczędności wzrosła w roku ubiegłym o 55 tysięcy, a wzrost oszczędności wynosił 138 proc. P. Miszczyński zaznaczył, iż wysokość udzielanych pożyczek indywidualnych, które dziś P. K. O. stopniowo likwiduje, spadła z 14 na 9 milionów, w tem 3 i pół miliona kredytów budowlanych. Warto zaznaczyć, iż P. K. O. buduje lokal oddziału w Poznaniu, zamierza również wybudować wielki gmach swego oddziału w Katowicach, a w styczniu przystąpiła do budowy nowego domu dla urzędników. Nowa dzielnia pracy, do której przystępuje P. K. O. w roku bieżącym, jest wprowadzenie ubezpieczeń ludowych. Suma ubezpieczenia dokonanego bez oględni lekarskich może sięgać do 5000 złotych. Wreszcie na zakończenie konferencji p. Miszczyński podkreślił znaczną wydajność pracy urzędników która w ubiegłym roku wzrosła o 61 proc.

Wieże do lądowania.



Anglicy zamierzają w niedalekiej już przyszłości urządzić regularną komunikację przy pomocy statków powietrznych z Europy do Ameryki. Celem ułatwienia pasażerom lądowania, zamierzają podobno wznowić wieże, z których wsiadano do okrętu powietrznego przez pomost.

Drobni przemysłowcy i kupcy całej Polski

za Marszałkiem Piłsudskim i współpracą z Rządem Marszałka.

Warszawa, 31. 1. Centrala Drobno-Kupieckiego i Przemysłowego Związku Polskiej powzięła na walcem zebraniu następujące uchwały: 1) Rząd obecny doprowadził do stabilizacji stosunków gospodarczych w kraju i tem samem umożliwił i nadal umożliwiać będzie drobniemu kuncieństwu i przemysłowi spokojną pracę przy swoich warsztatach; 2) Rząd obecny postawił autorytet państwa na wewnątrz i zewnątrz kraju na osiągalnej dotychczas wysokości; 3) we współpracy z Rządem Marszałka Piłsudskiego

znalazli sprawiedliwe traktowanie swoich interesów. Wobec powyższego postanowiono z całą stanowczością popierać zamierzenia obecnego Rządu i przy wyborach oddać swe głosy na listę Bloku Bezpartyjnego Współpracy z Rządem.

Jak już donosiliśmy, również śląskie drobne kupiectwo i drobni przemysłowcy przyjęli na zebraniach swych podobne uchwały i postanowili w akcji wyborczej popierać, jak i oddać głosy na Narodowe Chrześcijańskie Zjednoczenie Pracy.

Nowy prezes Trybunału Haskiego.

Haga, 31. 1. (Pat.) Prezes stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej Dionizio Anziloti, który, jak wiadomo, został wybrany na to stanowisko przez Trybunał w dniu 6 grudnia ub. r., przybył do Hagi w dniu 27 stycznia b. r. w celu objęcia swoich nowych funkcji.

Zwycięstwo polskich hokeistów w Cortina d'Ampezzo.

Pomimo protestu Austrii, zespół polski dopuszczony został do finału w turnieju hokejowym igrzysk akademickich. Mecz finałowy rozegrali Polacy z Włochami, zwyciężając w stosunku 5:1. Zespół polski, szczególniej Tupalski, grał koncertowo.

Dzięki zwycięstwu naszych akademików, Polska zdobyła na własność wspaniały puchar, przeznaczony dla akademickiego mistrza świata w hokeju na lodzie.

Zwycięzca drużyna nasza rozegra w najbliższych dniach jeden mecz w Davos z niemieckim zespołem, poczem uda się na zimowe igrzyska olimpijskie do St. Moritz.

Wiadomości gospodarcze.

Sprawa składania zeznań o obrocie za rok 1928.

a) Składanie zeznań:

Władze skarbowe zawiadomiły płatników państwowego podatku przemysłowego publicznymi obwieszczeniami, że w myśl art. 52 ustawy z dnia 15. 7. 1925 roku o państw. podatku przem. (Dz. U. R. P. Nr. 79, poz. 550) mają obowiązek złożyć przewidziane w art. 52 do 55 zeznanie o obrocie w czasie od 1. stycznia 1928 r. do 15. lutego 1928 roku włącznie na drukach przepisowych. Według powyższego obwieszczenia, obowiązek złożenia zeznań ciąży przedewszystkiem na:

a) przedsiębiorstwach handlowych pierwszych dwóch kategorii handlowych,
b) przedsiębiorstwach przemysłowych, zaliczonych do pierwszych pięciu kategorii przemysłowych,

c) na wykonujących zająca przemysłowe, zaliczone do I i 2 a i b kategorii oraz

d) na samodzielnych zających zawodowych.

Wypełnione zeznanie przesyłają firmy do właściwych Urzędów Skarbowych, które je badają przez porównanie zebranego materiału w ciągu całego roku i na podstawie tegoż, albo przyjmują bezkrytycznie, stawiając wnioski na Komisji szacunkowej zgodnie z zeznaniem wzgl. przeprowadzają dodatkowe badania, przez przesłuchanie rzeczoznawców lub zbadanie zaofiarowanych ksiąg wzgl. jakichkolwiek dokumentów.

Przedsiębiorstwa sprzedawcze, przedkładają zeznanie o obrótach za wszystkie należące do nich zakłady, lecz każdego oddzielnie temuż Urzędowi Skarbowemu wzgl. Izbie Skarbowej (Wydziałowi Skarbowemu), w którego okręgu znajduje się siedziba zarządu spółki.

Za niezłożenie zeznań czeka przedsiębiorstwo kara od 50 do 500 zł. po myśl art. 103 cyt. ustawy.

Oprócz niewymienionych mogą również składać zeznanie o obrocie niższe kategorie. Zalecenia godnym jest, aby wszyscy zeznanie składali i to bez względu na posiadane świadectwa przemysłowe względnie handlowe z tych względów, że władze wymiarowe będą zmuszone kierować się podaniem w zeznaniach o obrótach.

Zaofiarowane dochody z ksiąg handlowych wraz z dokumentami i rachunkami przed ustaleniem obrótów muszą być zbadane, o ile nie zostaną zbadane, obrót nie może być ustalony odmiennie od zeznanego, gdyż w tym wypadku Komisja szacunkowa, dopuściłaby się obrazy ustepu 3 art. 76 wymienionej ustawy.

Rozporządzenie wykonawcze w par. 78 w ustepie 3 zaznacza, że przy opodatkowaniu mniej znacznych przedsiębiorstw, a więc kategorii III. i IV. handlowej wraz VI.—VIII. przemysłowej mogą mieć znaczenie dowodowe wszelkiego rodzaju księgi podrozne i zapiski, o ile są prowadzone rzetelnie i o ile, wykazany obrót odpowiada rozmiarowi przedsiębiorstwa i rzeczywistym stosunkom. Zatem każdy posiadający jakiegokolwiek dowody, winien okazać je władzy wymiarowej do wglądu, na jej żądanie.

b) Badanie ksiąg handlowych.

Władze skarbowe w myśl ustepu 1 art. 75 cyt. ustawy miały nie tylko prawo ale obowiązek sprawdzać zaofiarowane księgi handlowe lub inne dowody, w obecności właściciela firmy wzgl. jego zastępcy.

Pa każdym zbadaniu, badający spisuje protokół, który jest obowiązującym odczytka przedstawicieli firmy.

O ile obroty ustalone zostały odmiennie od zeznania wzgl. księgi zostały nieuznane, badający księgi z ramienia władz skarbowych, obowiązany jest pozostawić firmie odpis protokołu, w którym winno być stwierdzeniem i uzasad-

nieniem, nieprzyjęcie obrót wykazany w księgach.

Płatnik ma prawo natychmiast do protokołu udzielić wyjaśnień względnie zaznaczyć, że wyjaśnienie nadeśle w oznaczonym terminie.

c) Wypełnienie formularzy zeznań.

Zeznanie dla prowadzących przedsiębiorstwa handlowe, zająca przemysłowe i zająca zawodowe są jednego typu, natomiast dla prowadzących przedsiębiorstwa przemysłowe są innego typu.

Z tych względów płatnicy winni wypełniać zeznanie według ułożonego schematu dla przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych odrębnie.

Wypełnienie bowiem zeznań na drukach niewłaściwych balamuci nietyrko płatnika, ale i władze skarbowe, gdyż inne rubryki posiadała przedsiębiorstwa handlowe a inne przedsiębiorstwa przemysłowe.

Zeznanie o obrocie winno tak przy przedsiębiorstwach handlowych, jak również i przemysłowych w ustepie 8 w punkcie 1 formularza obejmować ogólną sumę obrotu osiągniętego w roku 1927 a nie po potrąceniu sum obrotowych podanych w innych przedziałkach formularza. Suma obrotu zeznana w ogólnej kwocie winna następnie być rozdzielona na sumy obrotu, podlegające różnym stawkom podatkowym, według punktu II, III i IV formularza.

Przy obrótach osiągniętych ze sprzedaży wyrobów państwowego monopolu tytoniowego i spirytusowego itp. należy podawać jedynie sumy prowizji, komisjonowe względnie innych wynagrodzeń za wykonane świadczenia i usługi, gdyż podanie sum przychodu bez podania osiągniętych prowizji wprowadza przy wymierze władze wyznaczające błęd.

Analogicznie postępują przedsiębiorstwa przemysłowe z tą jedynie różnicą, że w punkcie 8 ustepu II formularza, podają osiągnięte obroty za artykuły i wytwory oddzielnie innym przedsiębiorstwom, zużywającym je względnie przetwarzającym.

Celem udowodnienia, winne przedsiębiorstwa tego rodzaju w myśl punktu 4 par. 78 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8. 8. 1925 roku (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 560) dołączyć wykazy obrotów przy podaniu wytworów względnie towarów przekazywanych do innych zakładów przemysłowych wzgl. handlowych.

Oprócz zeznanych obrotów, firmy eksportujące towar za granicę, są obowiązane zeznać w aneksie sumy osiągnięte z eksportu.

Stosowanie stawek podatkowych.

przy przedsiębiorstwach: a) przemysłowych:

Podatek od obrotu wynosi w zasadzie 2 proc. z wyjątkami niżej podanymi. 1) Ustawa przyznaje 1 proc. stawkę podatkową od obrotów, osiągniętych ze sprzedaży wydobytých surowców lub wyprodukowanych towarów, przedsiębiorstwom przemysłowym, o ile te wytwory zostaną dalej przerobione wazgl. zużyte w nabywalcem je przedsiębiorstwie przemysłowym. Ulga ta jest uwarunkowana postanowieniami par. 22 rozp. wykonawczego, wzgl. których na sprzedawcy ciąży obowiązek udowodnienia ilości, wartości oraz przeznaczenia sprzedanych towarów. Za dowód mogą służyć wszelkiego rodzaju wiarogodne zapiski i dokumenty.

Warunkiem istotnym przerobu jest nadanie wytwórni innej formy, aniżeli tej, w której został nabyty, a więc przystosowana do celu dla którego służyć mają gotowe części składowe obiektów, jak np. maszyny, wagonów itp. nie podlegające już dalszej istotnej przeróbce, wobec tego nie mogą być uważane za nadające do przerobu w przemyśle, przeto nie korzystające z ulgowej 1 proc. stawki podatkowej.

Za artykuły bowiem zużywające się w przemyśle, uważać należy tylko takie, które służąc w celach produkcji, całkowicie nikną względnie stają się zupełnie nieużytecznymi i nie mogą być przedmiotem handlu w swej niezminionej formie. Wobec tego za zużyte nie można uważać pasów transmisyjnych, kramów do kotłów, nitów do szyn, butelek zakupionych przez fabryki wódek, worków nabywanych przez młyny itp.

Ulgi powyższe rozciągnęło Ministerstwo Skarbu okólnikiem Nr. 171 na wyroby ogniowate (szamotowe), o ile są pozbywane dla celów przemysłowych hurtom żelaza, szkła, cementu i t. p. jako ulegające zużyciu w wykonywanym przemyśle.

Ulgi powyższe nie mogą jednak pod żadnym względem być stosowane do obrotów, osiągniętych ze sprzedaży przedsiębiorstwom przemysłowym, wykonywanym na terytorjum Wolnego Miasta Gdańska.

b) Przy przedsiębiorstwach handlowych.

2) Ustawa przyznaje pół proc. stawkę podatkową od obrotów dokonanych artykułami pierwszej potrzeby, o ile transakcje powyższe, przeprowadzają przedsiębiorstwa handlowe hurtowej sprzedaży lub skupu zawodowego wzgl. przez samoistne przedsiębiorstwa wykonywania dostaw.

Za samoistne przedsiębiorstwa handlowe uważa się takie, które nabyte towary (z obcych rak) pozbywają w niezminionej formie. Zatem sprzedaż z zakładu handlowego artykułów wyprodukowanych w zakładzie przemysłowym, należącym do tego samego właściciela, nie może korzystać z ulgi. Analogicznie sprzedaż z zakładu handlowego, artykułów nabytych nie w formie, w której zostały sprzedane, a przerobione w celu sprzedaży przy pomocy cudzych zakładów przemysłowych, nie może korzystać z ulgowych stawek.

Sprzedaż hurtowa musi być udowodniona prawidłowo prowadzonymi księgami handlowymi; w razie nieudowodnienia traci prawo do wszelkich ulg (par. 24 rozp. wykon.).

Obowiązek prawidłowo prowadzonych ksiąg handlowych nie ciąży w myśl okólnika Nr. 147 Minist. Skarbu na samoistnych przedsiębiorstwach wykonywaniach dostaw oraz na przedsiębiorstwach skupu zawodowego.

Skup zawodowy w celu wywozu za granicę musi udowodnić transakcje księgami handlowymi. Obowiązek prowadzenia ksiąg w tym wypadku jest wówczas, gdy płatnik żąda zupełnego zwolnienia od podatku przemysłowego.

3) Ustawa przyznaje 1 proc. stawkę podatkową od obrotów, dokonanych ze sprzedaży artykułów spożywczych pierwszej potrzeby przy sprzedaży detalicznej lub drobnej.

Z mocy art. 7 części 2 ustawy, Minister Skarbu obniżył z dniem 1. stycznia 1927 roku stawkę podatkową do 1 proc. od obrotów, osiągniętych przy sprzedaży wszelkiego rodzaju towarów przez przedsiębiorstwa handlowe, ze sprzedaży hurtowej, skupu zawodowego oraz przedsiębiorstwa samoistnych dostaw. Zatem od roku 1927 udowodniony hurt księgami handlowymi, od artykułów wymienionych w załączniku do art. 7 ustawy, korzysta z pół proc. stawki, oraz z 1 proc. stawki podatkowej od obrotów wszelkimi innymi towarami, w tem i produktami spożywczymi, pochodzenia zagranicznego.

4) Ustawa przyznaje 5 proc. stawkę podatkową od obrotów przedsiębiorstw komisjowych. I pośrednictwa handlowego, która stosuje się przy sprzedaży wyrobów tytoniowych, wyrobów monopolu spirytusowego, z wyłączeniem sprzedaży butelkowej wyrobów monopolu spirytusowego, ze sprzedaży znaczków stemplowych, pocztowych i weksli.

Przy komisie opłaca się od sumy prowizji, od innych wynagrodzeń itp. stosuje się również 5 proc. stawkę podatkową.

a) Ulgi przy eksporcie.

Eksport wszelkiego rodzaju półfabrykatów i gotowych wyrobów w myśl p. 15 art. 3 ustawy jest zwolniony od podatku przemysłowego. Zwolnienie to uwarunkowane jest wymogami określonymi w par. 9 rozp. wykonawczego.

Eksport artykułów, które z natury swej nie mogą być uważane za półfabrykaty względnie gotowe wyroby, podlega podatkowi na zasadach ogólnych.

Artykuły te przy eksporcie są obowiązane opłacać z reguły stawkę podatkową w tej samej wysokości, jaka opłaca się przy obrótach dokonywanych wewnątrz Państwa.

Jan Bentsz.

Przetarg.

Magistrat miasta Katowic ogłasza przetarg publiczny

na dostawę materiałów pisemnych i druków dla biur administracji miejskiej.


Ilości potrzebnych materiałów oraz warunki dostawy zapoda na życzenie Zarząd Materiałów w ratuszu pokój nr. 16.

Oferety należy złożyć z cenami stałymi w złotych do dnia 15 lutego 1928 r. o godzinie 12 w zabezpieczonej kopercie z napisem: „Oferta na dostawę materiałów pisemnych druków“ w ratuszu pokój 4.

Do każdej oferowanej pozycji powinien być dołączony wzór względnie próbka.

Katowice, dnia 21 stycznia 1928 r.

Magistrat.



W skutek nieszczęśliwego wypadku w Fabryce Zw. Azot. w Chorzowie zmarł nasz Kolega Powstańca-Uchodźca

ś.p. Józef Pyka

w kwiecień lat.

Nlech mu ziemia, o którą on walczył, lekką będzie.

Uprasza się członków o wzięcie udziału w pogrzebie, w środę, rano o godz. 1/9. — Zbiórka o godzinie 1/8 przed pomnikiem Powstańców.

Zarząd Zw. Powst. Śl. Grupa Och. pow. Bytom w Król. Nucle.

WYPRZEDAŻ



INWENTUROWA

Nigdzie taniej nie kupisz.

Proszę obejrzeć moje okna wystawowe.

Neustadt Katowice w gmachu Kina Kamer

Kawiarnia „Esplanada“

Katowice

Róg Kościuszki i Kochanowskiego

Właściciel: Maksymilian Buchband.

Od 1-go lutego 1928

Zupełnie nowa pierwszorzędna

Orkiestra Bałajkowa

ze śpiewami.

Codziennie od 8 wieczorem do 1/3 w nocy. W niedzielę i święta od 5 do 1/3 w nocy.

Kino Apollo

ul. Wolności 19-21 **Królewska Huta** Telefon 1208

Wyswietlamy od wtorku
największy dotąd obraz polskiej produkcji filmowej p. t.

„Zew Morza”

podług powieści Stefana Kiedrzyńskiego, wielki dramat morski w 12 aktach z udziałem polskiej marynarki wojennej i handlowej.

W rolach głównych:
Maria Malicka, Marian Maszyński i Jerzy Marr.

Instytut Muzyczny

Telefon 1515 **KATOWICE** ul. Teatralna 7

Największa szkoła muzyczna Zachodniej Polski

Drugie półrocze szkolne rozpoczyna się dnia 1 lutego br. Zapisy przyjmuje się codziennie od 10—1 i od 3—7-ej.

Grono nauczycielskie

Kl. fortepianowe prof. Wanda Chmielewska, prof. J. Lewinger, prof. P. Palludon, prof. J. Konopasek-Szaleska, prof. Urbanińska. Klasy skrzypcowe i altówki prof. K. Gawryłow, prof. M. Szaleski, prof. Z. Szeller, prof. Z. Weinger. Kl. wiolonczelowe prof. Szaleski, prof. Rappaport, prof. Szultz. Kl. organowa prof. Szultz. Klasa śpiewu solowego prof. Olga Kwiatkowska. Kl. śpiewu chórowego dyr. Stoiński. Kl. teorii i harmonii prof. Sachse. Kl. kontrpunktu i kompozycji dyr. Stoiński. Kl. solfeżu prof. Sachse. Klasa operowa prof. Olga Kwiatkowska, dyr. Stoiński.

Specjalne klasy elementarne dla dzieci. Klasy instrumentów dętych. Kursy dla dyrygentów. Historia muzyki i estetyka. 234

Uwaga: Uczniowie Instytutu mają bezpłatną naukę teorii muzyki, harmonii, kontrpunktu, historii muzyki itp. korzystając z 75% zniżek kolejowych i ulg na wszystkie przedstawienia operowe i koncerty.

S/S „POLONIA”



Bałtycko-Amerykańska Linia
Warszawa
Warszawska 116

(Jedyna bezpośrednia komunikacja morska do Stanów Zjednoczonych i Kanady)

urządza w I-szej połowie 1928 roku pod kierownictwem wyspecjalizowanych przewodników:

4 wyjątkowo tanie wycieczki po Morzu Śródziemnym na własnym pospiesznym okręcie „POLONIA”.

III-cia wycieczka: Wielkanocna Podróż do Hiszpanii, Portugalii, Marocco. WIELKI TYDZIEŃ w SEVILLI. Od dnia 27. marca do 14. kwietnia 1928 roku.

IV-ta wycieczka: Wielka Podróż Okoła po Morzu Śródziemnym od dnia 16. kwietnia do 1. maja 1928 roku.

V-ta wycieczka: Podróż do Ziemi Świętej (Wielka Podróż na Wschód) od dnia 3. maja do dnia 27. maja 1928 roku.

VI-ta wycieczka: Podróż do Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej od dnia 30. maja do 12. lipca 1928 roku.

Cena każdej wycieczki wraz z całodziennym wykwinieniem utrzymaniem na okręcie wynosi:

III-cia i IV-ta od zł. 599,20

V-ta wycieczka od zł. 1.027,20

VI-ta wycieczka od zł. 1.541,—

Blizszych informacji udziela i zgłoszenia przyjmuje Bałtycko-Amerykańska Linia w Warszawie, Marszałkowska 116, oraz biura:

Lwów, Na Błonie Nr. 2 — Tarnopol, Piłsudskiego 19 — Kraków, Lubicz Nr. 3 — Kowel, Kolejowa 65

i wszystkie biura Polskiego Biura Podróży „Orbis”.

Również Międzynarodowe Towarzystwo Wagonów Spyalnych i Polski Klub Turystyczny. — Prospekt wydaje się na żądanie bezpłatnie.

Chłopczyk lub dziewczyna

którzy się chcą nauczyć **pisania na maszynie**, mogą się zgłosić

Franciszek Nowara, Katowice

Plac Wolności 6, w podwórzu na prawo.

Zakład wypożyczania maszyn do pisania.

Od 31-go stycznia do 10-go lutego r. b. urządzamy

Tani Biały Tydzień

podczas którego damy Szan. Publiczności możność zapoznania się w wszelkiego rodzaju

Plótna, materiały bawełniane i bieliznę damską

po cenach wyjątkowych.

Prowadzimy tylko znane i doborowe gatunki słynnych fabryk, a mianowicie:

Tow. Zakładów Żyrardowskich Włókienskiej Manufaktury Scheibler i Grohmann 11x260
Tow. Schlosserowskiej Przędzalni

Prócz tego polecamy obrusy i garnitury, lizane Żyrardowskie z małymi błędami po cenach przez fabrykę na ten cel znacznie obniżonych.

Zwracamy uwagę na nasze wystawy!

„MERKUR”

Katowice, ulica 3-go Maja nr. 15

Baczność Inwalidzi Cywilni!

Wiec

Inwalidów Cywilnych Woj. Śląsk.

odbędzie się w czwartek (święto Matki Boskiej Go-malczek) **2 lutego 1928 w poł. o godzinie 1** na sali „Powstańców w Katowicach (Plac Wolności). Wszyscy inwalidzi, w łowy i steroty, pokrzywdzeni przez los i stosunki, jawie się masowo na wiec, by głośno domagać się swoich słusznych praw!

Związek Inwalidów Cywilnych na Woj. Śląskie w Mysłowicach, Biuro ul. Klaszki 2a.

Ogłoszenie.

8. Okręgowe Szefostwo Budownictwa w Toruniu, ul. Łazienna odda w drodze nieograniczonego przetargu

roboty przebudowy pieców piekarskich w piekarni garnizonowej w Grudziądzu.

Warunki przetargowe ogłoszone w „Polsce Zbrojnej” i wywieszone na tablicach ogłoszeń magistratów miast Bydgoszczy, Poznania i Katowic, przetarg odbędzie się dnia 10. lutego 1928 roku o godzinie 10.

8 Okręgowe Szefostwo Budownictwa w Toruniu. l. dz. 834/28.

MEBLE

wykwintne i pojedyncze wszelkiego rodzaju wielki wybór otomian i materacy polca najtaniej 205

Warszawski Skład Mebli

Katowice, ul. Młyńska 5 —: Król. Huta, Wolności 1

A. Kempiański

mistrz krawiecki 199

Katowice, ul. Lompy 2, II. piętro (róg ulicy Wojewódzkiej)

Wykonanie pierwszorzędne. Klientom na stanowiskach dogodnie spłaty!

Kino Apollo

Katowice ul. Poprzeczna

Konrad Veidt

na ogólne życzenie przedłużony.

Następny program: arcydzieło „Zdrada” Tytuł zagraniczny: „Katzensteg”. 14 aktów.

Konkurs

Ogłaszamy konkurs na dostawę mięsa i kielbasy.

Warunki dostawy może każdy oferent u podległej administracji otrzymać.

Termin wnoszenia ofert do 10. lutego br. o godz. 12 w napisem na kopercie: „Oferta na dostawę mięsa i kielbasy.”

Administracja Lecznicy Brackiej w Katowicach ul. Francuska 34.

Niezbędne dla wszystkich! Tylko za 2.50 zł

Momentalny automatyczny Lecznik. Wielka ekonomia czasu. Błyskawicznie można mnożyć, dzielić i wliczać procenty. Niezbędny dla wszystkich instytucji, przedsiębiorstw, nauczycieli, uczących się, biuralistów, kasyerów, buchalterów, wszystkich urzędników i t. p. osób. Dostępnym dla każdego bez straty czasu i energii, tak również bez specjalnego przygotowania się. Daje gotowe rezultaty mnożenia, dzielenia i wliczenia procentów automatycznie z szybkością czytania. W wypadkach potrzeby momentalnych obliczeń jest niezrównany. — Cena tylko 2,50 zł. Listy i przekazy adresować

Warszawa, Leszno 27/12 „Autolicznik” Tel. 171-28, P. S. Wysła się również za zaliczeniem z doliczeniem 1 zł. (3,50 zł.) 147

Unieważniam

skradzione papiery wojskowe, wystawione przez P. K. U. Katowice na nazwisko Karol Choroba, Dąb. 231

Unieważniam

zagubioną książeczkę wojskową, wystawioną przez P. K. U. Król. Huta, na nazwisko Bernardy Grzybela. 229

Wszelkie druki

wykonują

Drukarnia Słowa.

Wszystko taniej i szybciej

Wszystko taniej i szybciej

Czytelniku! Masz Ty już książeczkę oszczędności

Banku Ludowego w Katowicach

przy ulicy Kościuski 10

który przyjmuje wkłady doczajwszy od jednego zł

Wyrządzoną zniewagę

Rodzina **Bubik** odwołuje i przeprasza.

Jadwiga Barańska

Mała Dąbrówka. 237

Unieważniam

zagubioną książeczkę wojskową, wystawioną przez P. K. U. w Królewskiej Hucie na nazwisko Jerzy Piszczczyk.

Zgubione unieważniam

dokumenta wojskowe, wystawione przez P. K. U. Król. Huta na nazwisko Cwiełag Józef

Wypełnić! Wyciąć i przesać do Urzędu pocztowego

Niniejszem zamawiam przez P. T. Urząd pocztowy, na miesiąc **LUTY 1928** wychodzący w Katowicach dziennik

„Polska Zachodnia”

Imię i nazwisko: _____

Adres: _____

Kwit pocztowy

Należność 2 złote 50 groszy zapłacono.

Pieczczę _____ Podpis urzędnika _____

Wypełnić! Wyciąć i przesać do Urzędu pocztowego

Niniejszem zamawiam przez P. T. Urząd pocztowy, na miesiąc **LUTY 1928** wychodzący w Katowicach dziennik

„Polska Zachodnia”

Imię i nazwisko: _____

Adres: _____

Kwit pocztowy

Należność 2 złote 50 groszy zapłacono.

Pieczczę _____ Podpis urzędnika _____

Wypełnić! Wyciąć i przesać do Urzędu pocztowego

Niniejszem zamawiam przez P. T. Urząd pocztowy, na miesiąc **LUTY 1928** wychodzący w Katowicach dziennik

„Polska Zachodnia”

Imię i nazwisko: _____

Adres: _____

Kwit pocztowy

Należność 2 złote 50 groszy zapłacono.

Pieczczę _____ Podpis urzędnika _____